

XUNTA
DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA,
EDUCACIÓN, FORMACIÓN
PROFESIONAL E UNIVERSIDADES

EDUCACIÓN INFANTIL

PLAN DE LECTURA

CEIP MANUEL RESPINO

curso 2023-2024

Índice

1. Introducción, contextualización e xustificación do plan.
 - 1.1. Introducción:
 - 1.2. Contextualización:
 - 1.3. Xustificación:
2. Análise do contexto: situación de partida no centro en relación coa lectura e co fomento desta.
3. Obxetivos e indicadores de logro.
4. Metodoloxía.
5. Actividades que se levarán a cabo.
6. Seguimento, avaliación e modificación do plan e, de ser o caso, de difusión.

1. Introducción, contextualización e xustificación do plan.

1.1. Introducción:

A educación infantil constitúe a etapa primordial no desenvolvemento integral dos nenos e nenas, sentando as bases para a súa futura formación académica e persoal. Á súa vez, é un período crítico no desenvolvemento dos mesmos, onde sentan as bases fundamentais da súa educación.

Durante este tempo, os cativos están ávidos de coñecemento e experiencias que lles permitan explorar e comprender o mundo que os rodea. Un dos alicerces esenciais desta exploración é a lectura e a escritura, xa que estas habilidades non só son cruciais para o seu desenvolvemento académico, senón que tamén forman parte integral do seu desenvolvemento cognitivo e emocional.

O presente Plan de Lectura para a etapa de Educación Infantil, elabórase ao abeiro do artigo 29 do *Decreto 150/2022, de 8 de setembro, polo que se establece a ordenación e o currículo da educación infantil na Comunidade Autónoma de Galicia* e do artigo 12 da *Orde do 30 de maio de 2023* pola que se desenvolve.

Ten como obxectivo principal a promoción e o fomento dunha primeira aproximación á lectura e a escritura, así como o desenvolvemento de habilidades relacionadas co uso, tratamento e produción da información, aspectos que consideramos esenciais para o crecemento intelectual e emocional dos máis pequenos. Todo isto concíbese como un soporte fundamental para a adquisición das competencias clave que o alumnado necesitará ao longo da súa traxectoria educativa e, en última instancia, na súa vida como cidadáns autónomos e críticos.

O Plan de Lectura para a Educación Infantil que presentamos ten como obxectivo fundamental potenciar estas capacidades desde as primeiras etapas da vida, recoñecendo a importancia da lectura como ferramenta fundamental no proceso de aprendizaxe e na adquisición das competencias craves que os nenos e nenas necesitarán ao longo da súa vida escolar e máis aló.

1.2. Contextualización:

Na sociedade actual, o acceso á información e a comunicación escrita son habilidades cruciais para o éxito en todos os ámbitos da vida. A alfabetización temperá e o fomento de habilidades relacionadas coa lectura e a escritura non só son un compoñente esencial

do currículo educativo, senón que tamén son requisitos previos para o desenvolvemento de habilidades máis avanzadas no futuro.

Ademais, a investigación educativa demostra que a exposición temperá e regular á lectura e a escritura na etapa de Educación Infantil está directamente relacionada co éxito académico posterior e o desenvolvemento de habilidades de pensamento crítico. Polo tanto, co presente plan pretendemos dar resposta fundamentalmente ás necesidades e desafíos que afrontan o alumnado na sociedade actual tendo en conta os seguintes aspectos:

1. Importancia da Educación Infantil:

A Educación Infantil é a primeira etapa do sistema educativo e abarca desde o nacemento até os 6 anos de idade e divídese en dous ciclos:

- Primeiro ciclo de Educación Infantil (de 0 a 3 anos de idade)

- Segundo ciclo de Educación Infantil (de 3 a 6 anos de idade)

Neste centro educativo ofértase o segundo ciclo da etapa, período no que o alumnado experimenta un rápido crecemento e desenvolvemento en áreas cognitivas, emocionais e sociais. É nesta etapa cando se establecen as bases fundamentais para a aprendizaxe futura. O cerebro infantil é altamente receptivo e maleable, o que o converte nun momento crítico para a adquisición de habilidades clave.

2. Desenvolvemento de competencias clave: as competencias clave son habilidades, coñecementos e actitudes esenciais para a aprendizaxe ao longo da vida e a participación activa na sociedade. Estas competencias inclúen a comunicación lingüística, a competencia dixital, o pensamento crítico, a resolución de problemas e a competencia social e cidadá. A Educación Infantil é un período propicio para comezar a desenvolver estas competencias. A promoción da lectura e a escritura, así como a alfabetización dixital, son compoñentes fundamentais de varias destas competencias clave.

3. Fomento da lectura e a escritura: a lectura e a escritura son habilidades esenciais para o desenvolvemento cognitivo e lingüístico do alumnado. Promover unha primeira aproximación a estas habilidades na Educación Infantil axuda a desenvolver a comunicación lingüística e o pensamento lóxico. Ademais, o fomento da lectura nesta etapa contribúe ao desenvolvemento do amor polos libros e a curiosidade intelectual, sentando as bases para unha actitude positiva cara á aprendizaxe ao longo da vida.

4. Habilidades no uso, tratamento e produción de información: na era dixital actual, a capacidade de acceder, avaliar, utilizar e producir información é esencial. O alumnado debe aprender a navegar e utilizar recursos dixitais e a desenvolver habilidades de alfabetización dixital desde temperán. A Educación Infantil é un momento adecuado para comezar a introducir conceptos básicos sobre como buscar e utilizar información de maneira responsable e segura.

5. Integración de competencias clave: este plan de lectura busca integrar a promoción da lectura e a escritura, así como o desenvolvemento de habilidades de información, no currículo da Educación Infantil. A través de actividades lúdicas e apropiadas para a idade, fomentaranse as competencias clave.

En conclusión, a contextualización deste plan de lectura na Educación Infantil baséase no recoñecemento desta etapa como un momento crucial para o desenvolvemento das competencias clave. A promoción da lectura, a escritura e as habilidades de información nesta etapa temperá senta as bases para unha aprendizaxe efectiva e para o éxito futuro do alumnado na sociedade do coñecemento actual.

1.3. Xustificación:

A xustificación do plan, co propósito de promover e fomentar unha primeira aproximación á lectura e escritura, así como o desenvolvemento de habilidades no uso, tratamento e produción de información en apoio da adquisición de competencias clave, fundaméntase en diversas razóns de suma importancia:

- Desenvolvemento integral do alumnado: a Educación Infantil, o alumnado atópanse nunha etapa crucial de desenvolvemento físico, cognitivo, emocional e social. A lectura e a escritura son habilidades que contribúen ao crecemento en todas estas áreas. Fomentar estas habilidades desde unha idade temperá é esencial para un desenvolvemento integral.

- Competencias clave: as competencias clave son habilidades esenciais que o alumnado necesita para aprender ao longo das súas vidas e para participar activamente na sociedade. A promoción da lectura e a escritura apoia o desenvolvemento destas competencias.

- Preparación para a educación formal: a lectura e a escritura son habilidades fundamentais para o éxito na educación formal. O alumnado que teña unha base sólida en lectura e escritura ten unha vantaxe significativa ao ingresar na educación primaria e están mellor preparados para afrontar os desafíos académicos.

- Fomento do amor pola lectura: a lectura é unha fonte de pracer e entretemento. Promover a lectura desde unha idade temperá axuda a cultivar o amor polos libros e fomenta a curiosidade intelectual. O alumnado que goza da lectura tende a estar máis motivado e a alcanzar o exitoso.

- Igualdade de oportunidades: a Educación Infantil é un momento crucial para abordar as desigualdades no acceso á educación. Proporcionar oportunidades para a lectura e a escritura desde o principio axuda a reducir as brechas educativas e a garantir que todos os nenos, independentemente da súa contorna socioeconómica, teñan un comezo equitativo.

- Desenvolvemento de habilidades de pensamento crítico: a lectura e a escritura fomentan a capacidade de pensar de maneira crítica e analítica. Os alumnos que están expostos á lectura desde unha idade temperá aprenden a cuestionar, reflexionar e formar as súas propias opinións.

- Alfabetización dixital: no mundo actual, a alfabetización dixital é esencial. Os alumnos deben aprender a navegar e utilizar tecnoloxías da información desde unha idade temperá.

- Relevancia para o mundo actual: a sociedade contemporánea baséase na información e o coñecemento. A promoción de habilidades de lectura, escritura e información é esencial para preparar ao alumnado para un futuro no que estas habilidades serán cada vez máis importantes.

O plan que presentamos xustifícase pola súa contribución ao desenvolvemento integral do alumnado, o seu apoio na adquisición de competencias clave, a súa preparación para a educación formal e o seu papel na promoción do amor pola lectura e a igualdade de oportunidades. Non só é unha resposta necesaria ás demandas da sociedade actual, senón que tamén é un investimento crucial no futuro do alumnado, proporcionándolles as ferramentas e competencias necesarias para un desenvolvemento pleno e exitoso.

É un compoñente esencial dunha educación de calidade na primeira infancia.

2. Análise do contexto: situación de partida no centro en relación coa lectura e co fomento desta.

A análise do contexto é unha etapa crucial na planificación do plan de lectura, xa que proporciona información valiosa sobre a situación de partida no centro educativo en relación coa lectura e a súa promoción nesta etapa.

Aspectos clave que se tiveron en consideración nesta análise son os seguintes:

1. Recursos e material didáctico: avaliar a dispoñibilidade de libros e material didáctico relacionado coa lectura no centro. Cantos libros están dispoñibles nas aulas e na biblioteca. Están actualizados e son apropiados para a idade dos nenos.

2. Perfil do persoal docente: analizar as cualificacións e a formación do persoal docente en relación coa promoción da lectura na Educación Infantil. Existe capacitación específica nesta área? Que estratexias e enfoques utilizan os docentes para fomentar a lectura?

3. Prácticas actuais: observar as prácticas pedagóxicas actuais nas aulas de Educación Infantil. Como se incorpora a lectura no currículo? Canto tempo se dedica á lectura nas actividades diarias?

4. Actitude do alumnado cara á lectura: avaliar a actitude do alumnado cara á lectura. Mostran entusiasmo polos libros? Participan activamente en actividades de lectura? Teñen acceso a libros en casa?

5. Recursos dixitais: avaliar a presenza e o uso de recursos dixitais relacionados coa lectura, como aplicacións educativas ou plataformas en liña. Utilízanse recursos dixitais de maneira efectiva para fomentar a lectura?

6. Colaboración con pais/nais/titores legais: promóvese a lectura no fogar? Ofrécense recomendacións de lectura ás familias?

7. Retos e barreiras: identificar os desafíos e as barreiras que poden estar a afectar a promoción da lectura na Educación Infantil como poden ser limitacións de recursos.

Levou a cabo unha análise DAFO (Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades) en relación coa lectura e o seu fomento na etapa de Educación Infantil para ter unha visión completa da situación actual e as perspectivas futuras.

Esta análise destaca as debilidades que deben abordarse, as ameazas que deben ser monitoreadas, as fortalezas que poden ser aproveitadas para promover a lectura e o seu fomento na Educación Infantil e, as oportunidades, que ofrecen unha guía sobre como avanzar e mellorar a promoción da lectura nesta etapa educativa crucial.

A continuación, preséntase os datos que se extraen desta análise DAFO:

a) Debilidades:

- Falta de recursos didácticos: carencia de suficientes recursos didácticos e material de lectura adecuado, o que limita as oportunidades de promover a lectura de maneira efectiva.

- Pouco tempo asignado: o tempo asignado no currículo á lectura na Educación Infantil é insuficiente para desenvolver unha aproximación efectiva á lectura.

b) Ameazas:

- Falta de apoio por parte dalgúns familias.

- Orzamento: a falta de fondos limita a capacidade de adquirir novos materiais de lectura e organizar eventos relacionados coa lectura.

- Presión por resultados académicos: a presión para que o alumnado amose resultados académicos temperás pode levar a un enfoque excesivo na ensinanza da lectura a idades moi temperás, o que podería non ser apropiado para todos o alumnado.

- Limitacións culturais que poderían dificultar a aceptación da lectura como unha actividade prioritaria na primeira infancia.

c) Fortalezas:

- Entusiasmo do alumnado: na Educación Infantil o alumnado adoita mostrar un alto nivel de entusiasmo e curiosidade, o que facilita a promoción da lectura como unha actividade pracenteira.

- Flexibilidade no ensino: a Educación Infantil permite a implementación de enfoques pedagóxicos flexibles e lúdicos, o que facilita a integración de actividades de lectura no currículo.

- Persoal comprometido: o persoal docente está comprometido coa promoción da lectura, pode marcar unha diferenza significativa no interese e o desenvolvemento lector do alumnado.

d) Oportunidades:

- Recursos Dixitais Educativos: a creación e o uso de aplicacións e recursos dixitais educativos poden complementar e enriquecer as estratexias de promoción da lectura na Educación Infantil.

- Programas de colaboración: establecer colaboracións con bibliotecas locais, autores ou programas de lectura comunitarios pode ampliar as oportunidades de exposición á lectura. Esta análise do contexto serviranos como unha base sólida para a planificación e deseño dun programa de fomento da lectura na Educación Infantil, permitindo identificar áreas de mellora, establecer obxectivos claros e desenvolver estratexias efectivas para promover o amor pola lectura desde unha idade temperá.

3. Obxetivos e indicadores de logro.

O plan de lectura para a etapa de Educación Infantil ten como obxectivo principal fomentar unha primeira aproximación á lectura e escritura, así como promover as habilidades no uso, tratamento e produción de información do alumnado, en apoio da adquisición das competencias clave.

Os obxectivos específicos que incluímos neste plan son os que a continuación se relacionan:

1. Espertar o interese pola lectura:

- Fomentar a curiosidade e o interese do alumnado polos libros e as historias a través de actividades e lecturas atractivas e emocionantes.

Indicador de logro: O 80% do alumnado mostra entusiasmo ao participar en actividades de lectura e expresa interese nos libros e contos.

2. Promover o recoñecemento de letras e palabras:

- Axudar ao alumnado a recoñecer e nomear as letras do alfabeto e palabras comúns.

Indicador de logro: O 70% do alumnado recoñece e nomea polo menos a metade das letras do alfabeto ao final do ano.

3. Desenvolver a conciencia fonolóxica:

- Traballar na habilidade do alumnado para identificar e discriminar sons individuais e partes das palabras.

Indicador de logro: O 75% do alumnado é capaz de identificar e distinguir sons iniciais e finais en palabras simples.

4. Estimular a comprensión da narrativa:

- Fomentar a comprensión da estrutura narrativa básica dos contos, incluíndo persoaxes, trama e secuencia de eventos.

Indicador de logro: O 85% dos nenos demostra comprender a secuencia básica de eventos nunha historia.

5. Iniciar na escritura:

- Promover a escritura de letras, palabras e frases simples, fomentando a expresión escrita das ideas do alumnado.

Indicador de logro: O 60% do alumnado é capaz de escribir o seu nome e palabras sinxelas de maneira legible.

6. Desenvolver habilidades de escoita activa:

- Fomentar a capacidade do alumando para escoitar atentamente as historias e seguir instrucións verbais.

Indicador de logro: O 90% do alumnado é capaz de escoitar atentamente unha historia e responder preguntas sobre ela.

7. Introducir o uso de bibliotecas e recursos de lectura:

- Familiarizar ao alumnado coa biblioteca escolar e de aula, así como recursos dispoñibles para a lectura.

Indicador de logro: O 70% do alumnado é capaz de utilizar a biblioteca escolar e de aula de maneira independente para seleccionar libros e materiais de lectura.

8. Explorar diversos xéneros literarios:

- Expor ao alumnado a unha variedade de xéneros literarios, como contos, poesía, fábulas, etc.

Indicador de logro: O 80% do alumnado foi exposto a unha variedade de xéneros literarios, como contos, poesía, fábulas, etc.

9. Estimular a creatividade e a imaxinación:

- Fomentar a creación de historias e a imaxinación a través de actividades de escritura e narración.

Indicador de logro: O 75% do alumnado participa activamente en actividades de creación de historias e mostra imaxinación nas súas narracións.

10. Traballar na habilidade de expresarse oralmente:

- Promover a capacidade do alumnado para expresar os seus pensamentos e emocións de maneira verbal.

Indicador de logro: O 90% do alumnado é capaz de expresar os seus pensamentos e emocións de maneira verbal de maneira clara e coherente.

11. Fomentar o respecto polos libros e materiais de lectura:

- Ensinar ao alumnado a coidar e respectar os libros e outros materiais de lectura.

Indicador de Logro: O 95% do alumnado trata os libros e materiais de lectura con coidado e respecto.

12. Desenvolver a habilidade de realizar preguntas:

- Fomentar a capacidade do alumnado para facer preguntas e buscar respostas en textos e información escrita.

Indicador de logro: O 80% do alumnado é capaz de formular preguntas sobre textos e información escrita.

13. Promover a participación das familias na lectura no ámbito familiar:

- Involucrar ás familias en actividades de lectura e escritura no fogar para fortalecer o apoio ás habilidades de lectura do alumnado.

Indicador de logro: O 90% das familias participa regularmente en actividades de lectura e escritura no ámbito familiar en apoio dos seus fillos.

14. Avaliar o progreso individual:

- Realizar avaliacións periódicas para medir o progreso individual de cada alumno en relación cos obxectivos de lectura e escritura.

Indicador de logro: Cada alumno presenta un portafolio de traballo que mostra o seu progreso individual en relación cos obxectivos de lectura e escritura.

Estes obxectivos céntranse na creación dunha base sólida para as habilidades de lectura e escritura do alumnado na etapa de Educación Infantil, á vez que se promove o fomento da lectura e o desenvolvemento de competencias clave que serán fundamentais na súa educación.

4. Metodoloxía.

A metodoloxía centrarase na participación activa, na interacción, a exploración, a creatividade, o fomento do amor pola lectura desde unha idade temperá e o desenvolvemento de habilidades relacionadas coa lectura e escritura.

En todo momento se terá en conta a atención á diversidade do alumnado, adaptando as actividades e a metodoloxía ás necesidades específicas do alumnado en cada grupo de Educación Infantil e asegurándonos de que sexan apropiadas para o seu desenvolvemento cognitivo e emocional.

5. Actividades que se levarán a cabo.

1. Contos e lecturas en voz alta: fomentarase a lectura en voz alta de contos e libros apropiados para a idade do alumnado. Os docentes e outros adultos lerán historias de maneira entusiasta e expresiva para involucrar ao alumnado na narrativa.
2. Recunchos de lectura: crearanse recunchos de lectura acolledores na aula e na biblioteca escolar, cunha variedade de libros atractivos e cómodos lugares para sentar, permitindo ao alumnado explorar libros de maneira independente.
3. Actividades de narración oral: fomentarase a narración oral, onde o alumnado poida contar as súas propias historias ou relatar experiencias persoais, o que desenvolverá a comprensión da estrutura narrativa.
4. Creación de libros ilustrados: o alumnado creará os seus propios libros ilustrados, xa sexa escribindo as súas propias historias ou reinterpretando contos coñecidos.
5. Xogos e actividades lúdicas: deseñaranse xogos e actividades lúdicas que involucren a lectura e a escritura de maneira divertida. Por exemplo, xogos de palabras, crucigramas sinxelos, sopas de letras e xogos de rimas. Estas actividades contribuirán ao desenvolvemento de habilidades de conciencia fonolóxica e vocabulario.
6. Letras e tarxetas de palabras: o alumnado manipulará letras e tarxetas de palabras para construír e ler palabras simples.
7. Fomento da creatividade: fomentarase a creatividade permitindo que o alumnado debuxe imaxes relacionadas coa historia que escoitaron.
8. Visitas á biblioteca: organizarranse visitas á biblioteca escolar e á biblioteca municipal para que o alumnado poida explorar máis libros e aprender sobre a contorna da biblioteca.
9. Participación das familias: involucraranse ás familias en actividades de lectura, como días de contos na aula ou lecturas en voz alta por parte de pais voluntarios.

10. Uso de tecnoloxía educativa: integrarase a tecnoloxía educativa, como aplicacións e programas interactivos de lectura e escritura, que sexan adecuados para a idade e que fomenten a participación activa do alumnado.

11. Traballo en grupo: fomentarase o traballo en grupo e a discusión de historias lidas ou escoitadas, o que promoverá a comprensión e o pensamento crítico.

12. Celebracións literarias: organizaranse eventos e celebracións literarias na escola, como feiras do libro, concursos de contos e días temáticos de lectura.

13. Continuidade temática: deseñaranse actividades e lecturas relacionadas con temas específicos ou unidades de aprendizaxe no currículo, o que permite ao alumnado explorar un tema desde diferentes perspectivas e a través de múltiples fontes de lectura. 14. Avaliación formativa: realizaranse avaliacións formativas regulares para medir o progreso do alumnado nas súas habilidades de lectura e escritura levando a cabo observacións e entrevistas, entre outras

15. Flexibilidade e adaptación: as actividades e lecturas serán adaptadas atendendo ás necesidades e intereses do alumnado, xa que non todos aprenderán ao mesmo ritmo nin terán as mesmas preferencias literarias.

16. Creación dun ambiente de apoio: crearase un ambiente de apoio e fomento onde os erros serán vistos como oportunidades de aprendizaxe e onde se celebrará o esforzo e o logro de cada alumno.

6. Seguimento, avaliación e modificación do plan e, de ser o caso, de difusión.

O seguimento, avaliación e modificación do plan de lectura que elaboramos para a etapa de Educación Infantil son aspectos esenciais para garantir o cumprimento dos seus obxectivos e para realizar axustes segundo sexa necesario.

Para tal fin, establecemos un proceso paso a paso para levar a cabo tendo este as seguintes etapas:

1. Seguimento continuo:

- Estableceremos un sistema de seguimento regular para recompilar datos e observacións sobre a implementación do plan de lectura como poden ser reunións periódicas de seguimento do equipo docente.

- Rexistraremos o progreso do alumnado en relación cos obxectivos e os indicadores de logro establecidos no plan, incluíndo avaliacións formativas, observacións na aula e rexistros de traballo do alumnado.

2. Avaliación periódica:

- Realizaremos avaliacións periódicas para medir o impacto do plan no desenvolvemento de habilidades de lectura e escritura do alumnado. Estas avaliacións serán coherentes cos obxectivos do plan.

- Obteremos retroalimentación dos docentes, pais, nais, titores legais e outros membros da comunidade educativa sobre a súa percepción do plan e a súa efectividade.

3. Análise de datos e resultados:

- Analizaremos os datos recompilados durante o seguimento e as avaliacións para identificar tendencias, áreas de éxito e áreas que necesitan melloras.

- Compararemos os resultados cos indicadores de logro establecidos no plan para determinar se se están cumprindo.

4. Identificación de éxitos e desafíos:

- Identificaremos os aspectos do plan que están a funcionar ben e que tiveron un impacto positivo no alumnado e na comunidade educativa.

- Identificaremos os desafíos e as áreas nas que o plan non tivo o impacto esperado ou nas que se necesita mellorar.

5. Toma de decisións e modificación: baseándonos nos datos e na retroalimentación recompilados, tomaremos decisións sobre si é necesario realizar modificacións no plan. Si se identifican áreas de mellora, desenvolveremos un plan de acción para abordar estas áreas e realizar as modificacións necesarias no plan orixinal.

6. Comunicación e transparencia: comunicaranse de forma aberta e transparentemente os resultados das avaliacións e as modificacións realizadas a todos os membros da comunidade educativa, así como se fomentará en todo momento a colaboración e a participación activa de todos os involucrados no proceso de mellora do plan.

7. Monitoreo continuo das modificacións: unha vez realizadas as modificacións que se consideraron oportunas no plan, estableceremos un sistema de seguimento continuo para